

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egység szerint: A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

Mindenszentek.

Bús, levert szomorúságu, csendes, halk bánatu ünnep. Csokrok, koszorúk, virágok tömege... ködös estében kis csillagokként kigyuló mécszek sorozata. Gyász, emlékezés, kegyelet, ima... mind az elhunyt kedvesekért...

Az idén tán csendesebb s még több szomorúsággal teljes...

S mindnyájan a saját külön gyászunkon kívül egyesülünk egy nagy gyászban azokért, akiknek sirjai ott domborulnak a messze csatatereken; erdők szélén, mezők, faluk mellett, patak partján, hegytetőn, mindenütt.

S ezeket a sirokat nem jelölik büszke rideg márványemlékek, csak kis kezdetleges nyírfa keresztek; ezeken a sirokon nem díszlik a drága üvegházi növények serege, hanem csak az erdők szerény cser vagy fenyőgaly koszorúja... De ezek fölött a sirok fölött aranyglóriásan ott ragyog ez a szó: *Hazaszeretet!*

És ezeknél a siroknál fájó, könnyes lélekkel ott áll gondolatban az egész ország: szegény, gazdag, boldog, boldogtalan, rangos előkelő, vagy egyszerű polgár, mindenki. Mert ezek a sirok nem csupán a rokonok, hozzá-

tartozók kegyeletes fájdalmának gyűlhelyei, ezek a sirok mindnyájunk bánatának okozói s mindnyájunk soha ki nem alvó kegyeletének tárgyai. Hiszen akik itt elvéreztek érettségük, a mi jólétünkért, a mi nyugalomunkért haltak meg; azért szűnt meg fiatal szívük dobogni, azért sápadt el halálos fehérre: nemrég még piros, életes arcuk, azért esett le hideg merevséggel harcoló, dolgozó kezük; azért hagytak itt mindent, ami még szép, jó, boldogító rájuk várt volna, keresztül egy hosszú életen...

És ezeknél a harctereken elszórt siroknál egyetlen gyászoló családként álljon meg gondolatban, imádkozó lélekkel az egész nemzet.

Mindenszentek ünnepének bús, könnyes, emlékezéssel teljes gyásza vigyen oda bennünket a messze sirokhoz is, melyeknek szűk, sötét homályában alusszák örök álmukat azok a hősök, kiknek vere megszentelte a hazai rögöt; és akiknek elmulása örökön sajtó sebeket hagyott hátra a még élők szívén, — de akiknek neve soha el nem homályosuló fényvel sugárzik le a magyar történelem lapjairól. S a zord halál, bár erős kegyetlen kézzel letördelte a friss, fiatal hajtásokat a nemzet fájáról, — azért

ez a fa nem szárad el, hanem annál dúsabban, teljesebben fog virulni akkor, amikor elcsitul már a rettenetes vihar, mely most körülötte dühöng.

És bár szomorú, fájdalmas a halál gondolata, azok, akik megtört lélekkel gyászolják elesett hőseinket, találjanak enyhülést abban a tudatban, hogy a nagy nemzeti újjászületéshez ők is adtak a szívük véréből való, igen drága áldozatot; és ezért az áldozatért, az egész ország hálás kegyelettel adózik nekik, illetve hős halottaik emlékének.

És ez a kegyelet nem mulik el soha, mert ezt apáról-fiura hagyják az ország népei, mint soha le nem törleszhető adósságot, amely mindnyájunkra nézve egyformán kötelező, akiknek életét, jólétét haláluk árán váltották meg, a mi megdicsőült fiaink.

Ezeknek sirjaihoz száll el ma gyászoló, bánatos gondolatunk, a saját külön gyászunk mellett is. És ezen a kétszeresen, százszorosán csendes Mindenszentek napján őszinte szívből száll az ima:

„És az örök világosság fényeskedjék nekik. Nyugodjanak békében. Amen.“

Németh Böske.

Harctéri feljegyzések.

Írta: Wlassits Gábor zászlós.

(Folytatás.)

(Április 11.) Tegnap előtt egy új szakaszt kaptam, melyet tegnap éjjel kiegészítésül más századhoz tették át. Ma ismét visszakaptam a régi szakaszomat.

Az orosz ma egész délelőtt támad bennünket az egész vonalon. Kijavított drótkadályunkig nem tudnak eljutni. Hasoncsuszva jönnek most is előre a nagy hóban. Hiúz szemekkel figyelnek embereink és ha egy el is jut a drótkadályig az már a másvilágra folytatja az utat.

Cigaretta hiány van a szakaszban, nincs senkinek sem dohányja. Honvédek pedig ez a mindennapi gondfűzője, ami nélkül nem tud meglenni. Száraz leveleke aprít össze dohánynak csak hogy puffelhesen. Most is teljes dohány hiány van, egyedül csak nekem van félre téve a régi tiszt felvitelezésből egy doboz cigaretta és egy csomó szivar. Ez most kincseket ér! Az az nem is kincseket, hanem egy cigaretta egy muszka életet, egy szivar egy tiszt életet. Pályáznak is elegenden érte. Milyen kevés értéke van most az ember életének.

Mindenkinek most a cigaretta a vágya, egy-egy muszkára hárman is lőnek. Én figyelem a tűz lakását, most az egyszer egész biztosan meglehet állapítani, hiszen a távolság nem több mint harminc-negyven lépés,

csak a drótkadály választ el egymástól bennünket.

Dél felé abba hagyják meddő támadásukat. Százával fekvőznek a sebesültek és halottak a drót akadályunkon kívül, de el fogyott az én cigarettám is. Az ötödik század ma kitelt magáért nyolcvan muszkát még el is fogott.

Délután sűrű köd oldal védelemről készítettünk fedezéket.

(Április 12.) Az oroszok egész tisztán láthatók, a tőlük százötven lépésre levő erdő szélén állnak és készítenek a fedezéket. Ma béke nap van. Egész tisztán látjuk őket amint ásnak, vizik a gerendákat és készítenek a fedezéküket, kitűnő céltornyot mutatnak és mégsem lövünk rájuk. Nekünk is sok munkánk van az állásunk javításán; ők is látnak bennünket, muszka és magyar egymásra tekint de nem lőnek egymásra.

Még beszélgetésbe is kezdenek. Szakaszvezetőm, ki tud velük beszélni átkiabál hozzájuk, a muszka válaszolnak, egész kedélyes beszélgetés folyik közöttük. Az elfogodtak panaszkodtak, hogy nincs kenyérük, megkérdezi tőlük, hogy igaz-e és akarnak-e kenyeret? Mi is azelőtt egy hétig voltunk kenyér nélkül és most hogy tegnap kaptunk, már is megosztja a honvéd a kenyerét a muszkával. Előre jönnek a muszka a drótkerítésig át-dobjuk nekik a kenyeret, hálálkodva fogadják. Hívjuk őket hozzánk át, de nem mernek jönni a fiuk, hanem helyette kérnek bennünket, hogy a sebesülteiket és a halottjaikat elszállíthassák.

A mai nap a barátkozás napja volt.

(Április 13.) Megfedtek bennünket a tagnap barátkozásunkért, alapos szidást kaptunk

érte. Milyen szépen eldiskuráltunk volna, de most megint veszekednünk kell velük.

Remek idő van, kint gyönyörűen süt a nap — ma van az első szép tavaszi idő, míg mi bent vagyunk a nyirkos hideg fedezékben, ahol az olvadó hó folyik, csepeg az emberre.

Kimenni nem lehet mert ha egy emberem csak a fejét dugja ki az sebesült vagy halott; de ők is ugyan így vannak. Hiszen olyan közel vagyunk egymáshoz, hogy ha egyik megsebesül annak az ordítása áthallatszik a szomszédhoz. Milyen más volt a tegnapi béke nap. Tegnap jó barátok voltunk, ma halálos ellenségek vagyunk.

A gazemberek mind robbanó tölténnyel lőnek, ami úgy hangzik, mint akanász ostopattogása; kétszer csattanik. A honvédek nem tudják megállni, hogy át ne kiáltssanak a szomszédhoz „nye kanász.“

Pokrózomba burkolózva didergek a csepegő fedezékben.

(Április 14.) Katonáéknál az idő nagy szerepet játszik. Mennyi ember életet megtudja némelykor ez menteni. Ma, hogy sűrű álhatalan köd van, az egész század dolgozhat nyíltan, anélkül, hogy egyetlen lövés lenne. Az oroszok is azt hiszem felhasználják a ködöt arra, hogy bátran dolgozzanak.

Szegény embereim az egész éjjel egész nap tartó szolgálatban, valamint a sok munkában már végleg kimerülnek. Ki tudja meddig tart még ez? Mikor fogják ezredünket felváltani, hiszen már is egész csomóan dülték ki.

(Folytatom.)

A főhadnagy úr.

Gellért Samu dr.

Tolcsay Ede dr. főhadnagy úr, a civilben természettudományok tanára. A főhadnagy úr arcképének megfestéséhez ez az alapvonal. Mert hiába világháború az, ami főhadnagyt csinált a kiváló fiatal tudósból, mégis csak ki-ki ütözik belőle itt is ott is a professzor, a kategorizáló tudós, aki mindent az ő természettudományi alapelméletének szemüvegén keresztül lát, még magát a háborút is, annak minden kis és nagy jelenségeivel együtt. Pedig a főhadnagy úr katonának is elsőrangú. Miután már két harcot végigküzdött, a harmadikon zászlóaljsegédtséget lett belőle, ami — mint mindenki tudja — azt jelenti, hogy voltaképpen az egész zászlóalj vezetése az ő vállát terheli. És ő viszi ezt a terhet nyugodtan, biztosan, katonás könnyedséggel.

Mindenki szereti őt az ezredestől lefelé az utolsó bakáig. Van a hangjában valami atyáskodó melegség, amely még akkor is behizelgően cseng, mikor haragosan kiabál. Olyankor azonnal előbujik benne a tanár, akiben csak egy pillanatra zúdul fel a harag, mert a második percben már eszébe jutott, hogy nem a megtorlás a cél, hanem a javítás és ehhez biztosabban jut az ember a szeretet útján. Szép fekete szeméből is a parancsoló energiával együtt valami ellenállhatatlan melegség sugárzik és ez a két ellentétnek látszó jellemvonás tökéletes harmóniában olvad össze a főhadnagy úr minden cselekedetében.

Amint a nehéz katonai hivatal gondjai nyugtot engednek neki egy-egy negyed órára, mindig akad neki valami magyarázni valója, melyet hallgatója előtt széles, tudományos mederben fejt ki, hogy aztán a következő pillanatokban a legkicsinyebb gazdasági kérdéstől a legsúlyosabb taktikai kérdésig mindenre készen álljon akár a rendelkezéssel, akár a felvilágosítással vonalának minden egyes pontját és emberét úgy látván szemé előtt, mintha az egészet a tenyerén tartaná.

A főhadnagy úr most is éppen előadást tart. Ebéd után van az idő, már a tiszt szolja is túl van a főhadnagy úr ebédjén, — a felét tudniillik az ebédnek mindig megkapja az öreg palóc. Egy-két tiszt van most is, mint mindig ilyenkor, együtt az irodában és beszélgetnek, mert a táján is nyugtot enged kisse a tiszt uraknak. A főhadnagy úr azt bizonyítja nagy, tudományos apparátussal, hogy végső ellenzésben a bátorság is és a gyávaság is ugyanazon forrásból fakad, ugyanazt a célt szolgálja, — ez a forrás az önfentartás ösztöne és a cél a faj fennmaradása. Majd igyekszik összhangzásba hozni ezt az elméletet a tömegpszichológia elméletével, amikor éppen megjön a posta és a főhadnagy úr egy csomó hivatalos és magánlevelet kap a kezébe. Olvassa a leveleket, azért közben-közben részt vesz a társalgásban, de az egyik levél után egyszerre elhalványul, térdére hanyatlik keze a levéllel és ő mereven nézi a levelet percekig.

Rossz hírt hozott a levél. Egy évtized óta dolgozott a fiatal tudós egy munkán, amely tudományos kérdésekben egyes megjelent kis részleteivel is feltűnést keltett. Meggyökereedett elméletek megdőlését várták a munkától, mely korszakot alkotni volt hivatva a maga ágában. Egész fiatal életének minden erejét, minden lelkesedését ez a munka szivta fel. Ez a készülő könyv volt tele és nyara, minden ábrándja és reménye, — ezt hajszolta ifjúságának legszebb éveiben hét ország minden könyvtárán, múzeumán keresztül, azért mondott le minden más örömről, gyönyörűségről és most, mikor a mű már csak az utolsó simításokat várta, egyszerre elveszett egész életének minden eredménye. A határszéli város főutcáján végigvonuló orosz csorda áldozata lett az ő könyvtára is, összes kézirataival és egész tudományos gyűjteményével együtt. Öreg tanártársa, aki eddig jószívűsüggel hittegette a háborúban küzdő fiatal tudóst azzal, hogy sikerült megmenteni a drága kincset, — most, a szomorú hírt hozó levélben kénytelen volt bevallani a ke-

gyes csalást, mert a főhadnagy sürgősen kérte a kéziratosokat, hogy a munkát a harc téren szabad óráiban befejezhesse.

Egy pillanatra összeroppan a dalias katona és szeméből végtelen fájdalom, reménytelenség sirt ki, — nehezen tört fel kebléből a megkönnyebítő sóhajlás. Nehezen vett erőt magán, majd a jégverte buzatáblák gazdájának hangján csendesesen csak annyit mondott: »Péntek van!«

Bajtársai vigasztalására szomorú mosollyal felelte, hogy talán kevesen vesztek annyit a háborúban, mint ő, de hát ez a háború. Mégis minden hangjából kinos szenvedés hallatszott, keze remegett, mikor újból hozzáfogott a még hátralevő levelek felbontásához. Szórakozottan lapozott át egy-két írást, félretette őket, anélkül, hogy tudta volna, mit olvasott, végül utoljára egy pecsétes levelet vett kezébe. Az ő határszéli városából jött, a polgármester írta. Vigasztaló, részvevő bevezetéssel indult meg a levél. A főhadnagy felállt a székről és mint üldözött vad, riadt tekintettel nézte az írást. »Édes anyám!« sugta maga elé irtóztos rémület hangján és tovább olvasott. Arca fakóvá halványult, reszketve kapaszkodott a székbe, mikor sejtése valóvá vált és a levélből megtudta, hogy édes anyja ómiatta való aggodalmában beteg lett, régi betegsége is újult erővel lépett fel és fia nevével ajkán meghalt. A levél a temetés napján került postára.

Emberfeletti fájdalomtól torzult el a szép férfiarca, percekig lázasan reszketett, míg végre szeméből egyetlen nagy könnycsepp tört elő, zokogó sóhaj követte a könnyet és a főhadnagy félig élettelenül rogyott le a székre. Mikor magához tért, csak a kis fekete-hajú kadét állt már mellette, aki gyöngyöden ölelte át a vállát és szeretetteljesen beszélt hozzá szavakat, melyeket a főhadnagy nem értett, de melyek meleg hangja mégis jóleső hatással volt rá.

Kisfiu, szólalt meg a főhadnagy, a tiszt patruljt ma éjjel, ugy-e, te vezeted? Veled megyek.

Dermedten nézett a kadét a főhadnagy szemébe. Szólni akart, de a főhadnagy leintette.

Hiába mondanál akármit. Veletek megyek, a többi meglátjuk. Most menj, kis fiu, állítsd össze a járort, negyed óra múlva én is ott leszek nálatok, megnézem, kiket válogattál össze.

A kadét elment, A főhadnagy bement kis deszkafalu fedezékébe, magára zárta azt, levette magát a deszkaágyra és zokogástól fuldokolva suttogta maga elé: Édes anyám, édes jó anyám, neked életem, neked közödsétem, neked akartam mindent adni, örömet, boldogságot, dicsőséget, — nem vártál meg, hát nem vártál meg? Édes, édes anyámmi mért nem vártál meg? Mindenem elveszett, semmim, senkim nincsen.

A fedezék fölött zúvítva röpült el egy nehéz gránát, — amint a levegőt átfurta, mintha üvöltő kutyák rohantak volna nyomában, hogy beharapjanak a combjába, — üvöltve, zúgva vágott bele a völgy tulsó oldalán levő emelkedésbe és irtóztos robbanása megreszkette eget, földet. Mire a robbanás helyén eloszlott a piros füstfelhő, Tolcsay főhadnagy komoly arccal, de nyugodtan lépett ki fedezékéből, bement az irodába, parancsokat adott ki, kéréseket, panaszokat intézett el, — aztán pedig határozott léptekkel ment ki a kadétot és a járort megkeresni. A járőr teljesen készenlétben várt már rá.

A főhadnagy megállt az egyik öreg népfelkelő előtt. Maga komám, jobb lesz ha itthon marad. Hány gyereke van? Három? Na csak lépjen ki. Maga is lépjen ki, öregem, szólj egy másikhoz, a maga feje is nagyon deresedik.

Főhadnagy urnak alássan jelentem, szólj az öreg honvéd, én is csak úgy jelentkeztem, mint a többi, meg aztán ahogy Jókai Mór mondta: »őreg ember nem vén ember.«*) Már én csak hadd megyek, hallom, hogy a főhadnagy úr is velünk jön.

*) Szórol-szóra megtörtént.

De tudja-e, öregem, miről van szó, hogy az a szappe, amit ma fel kell robbantanunk, száz lépésre van az olasz rajvonaltól ellőt?

— Tudom főhadnagy úr, éppen azért kell oda az ember!

Nos hát jól van. Kadét ur, este pont kilenckor indulás, gondoskodjék, hogy minden rendben legyen.

Este kilenckor koromsötét volt. Holdvilág nem volt, egyetlen csillag nem világított, lassankint sűrű felhők is gyülekeztek és szemezni kezdett az eső. A járőr élén a főhadnaggal elindult. A kadétot visszaküldte a főhadnagy, pedig ez erősen tiltakozott, hogy inkább a főhadnagnak kellene itthon maradnia, mert nem is járja, hogy a zászlóalj adjutáns patruljt vezessen. Amint a saját rajvonaltunkon keresztül érték, már szakadt az eső teljes erejéből. A rajvonaltban fekvők komoly arccal köszöntötték a járort, ahogy kezükkel intettek a patrulj után, sóhajtsanak tetszett minden szavuk.

Tolcsay főhadnagy kezébe vette töltött revorvéré, a járőr is kezébe vette töltött puskáit és mentek a vak sötétben szó nélkül előre. Mikor keresztül értek a saját drótkadályokon, éles fényárv tört fel a levegőbe, — világító rakétát lött fel az ellenség, amely megfordított hulló csillag módjára emelkedett fel egy darabig folyvást erősebb fényt árasztva és nagyobb területet bevilágítva, majd aztán megállt, mintha szét akart volna nézni a magasból és végül hullott le lassan, megfontoltan, mintegy kémlelve a távolba, mígsem kialudt teljesen, hogy a sötétség annál feketébb legyen utána. A fény felvillanására lefektűt járőr felkelt és ment tovább. Az ellenséges rajvonaltól szórványosan egy-egy puskalövés hallatszott. A saját kosárvonalára felé lött az ellenség, nehogy a tulsó oldalról megközelíthető legyen. Egy-egy lövés közvetlen közelben süvített el. Nincs baj? — kérdezte suttogva a főhadnagy, — akkor tovább előre!

Tapogatózva, botorkálva a vak sötétben mintegy száz lépést jutottak előre, mikor a terep újabb nehézségek elé állította a járort. A különben is esunya, egyenetlen vidék itt különösen agyon van szaggatva árkokkal, gödrökkel, melyek közé aztán került még néhány mesterséges gödör, néhány aknamező, megannyi halálos veszedelem a tájékozatlanul, vagy a sötétben ott botorkáló embernek. A sötétben nem lehetett látni, hogy a járőr egyik másik embere keresztet vet magára, mikor az útban ide érték, egyik másik ember pedig imára kulcsolta kezét a puskakörül. Megy a patrulj szó nélkül előre.

A főhadnagy mindenül legelő. A gödröket, akadályokat, veszedelmeket, melyeket ki kell kerülni, ő tapogatózva ki lábával, pálcájával, — az útban levő mocsáron keresztül ő gázol át elsőnek derékig érő vízben, — ő veszi észre az ellenséges őrséget is elsőnek, mikor már ötven lépésnyire megközelítették a felrobbantandó kosárvonalat. Most már csak csuszva lehet előre menni. Lefeksznek, de az olasz őrség észre vett valamit, lövés süvít a fekvők feje fölött. Mindegy, csuszva tovább előre. A főhadnagy megadta világítópisztolyából a megbeszélte fényjelet, pontosan belőtt tűzértségünk pillanatok múlva tűz alá veszi az olasz rajvonalt, hogy onnan ne zavarhassanak mire a robbantó szerekkel felszerelt három ember három különböző irányból futva megközelíti az olasz szappát, elhelyezi ott az ekrazitot és süvítő golyók esőjében rohannak vissza az ekrazit hatás távolából. Pár pillanat múlva irtóztos robajjal felrepül a kosársor, egy pillanatra a robbanás világánál látni a levegőben kalimpáló homokkosarakat, de a járőr emberei a világozágnál megdöbbenve látják azt is, hogy Tolcsay főhadnagy nem fekszik, hanem a golyózáporban áll összefonott karokkal és merev arccal néz bele a fénybe. Pedig a járőr az ő parancsára már csuszik visszafelé.

Örökkévalóságnak tetsző pillanatok után látják csak az emberek, hogy a főhadnagy mégis megindul utánuk. Az olasz golyók zápor módjára röpöködnék, — mégis lélekzetfolytató csuszás, majd az örületes futás után

Gulliver

A prima
kaucsuk
cipősarok

kaucsuk sarkok
királyi

© Gulliver cipő, mert kaucsukból készült.

Hirdetéseket

jutányos arakon elfogad
a kiadóhivatal.

Kardos nagyáruháza TAPOLCA, főtér.

Ajánl divatos női
és gyermekkabá-
tot, szőrme boa s
karmantjus pon-
gyola, bluz és al-
jakat.

Nagy választék! Olcsó árak!

A nagy háboru írásban és képen

fűzetenkint 40 fillérért kapható

Horvát Gábor

könyvkereskedésében, Sümegen.

Orvosok

bizonyítják, hogy a legkitűnőbb
köhögés elleni gyógyszer

☒ **Kaiser-féle** ☒
☒ **Mell-Karamellák** ☒
a „3 fenyővel”

MILLIÓK használják

Köhögés

rekedtség nyálkaság, katarus, fájó
torok, szárhurud, valamint elő-
vigyázatból meghűlés ellen, leg-
célszerűbb minden **harcosnak!**

6100 közjegyzőileg hitelesi-
tett bizonyítvány or-
vosoktól és magánosoktól bizo-
nyítják **biztos hatásukat!** Ét-
vágygerjesztő, jóízű bonbonok.
1 csomag 20 és 40 fillér, doboz
60 fillér. Háborús doboz 30 fillér.

Kapható **M. KOSSA GUSZTÁV**
gyógyszertárában Sümegen.

Valamint minden gyógyszertárban.

Mindennemű

nyomtatványokat

izléses kivitelben, jutányos áron készít

Horvát Gábor

könyvnyomdája, Sümegen.

Mindennemű

könyvkötőmunkák

elkészítettnek.